

Fågelrapporter

Beskrivningar av arter som har utmärkts med en asterisk (*) har granskats och godkänts av SOF:s raritetskommitté.

En bagatellartad nyhet i fågelrapporternas uppställning fr.o.m. detta häfte är, att signaturerna vid slutet av varje rapport har förtecknats strikt i bokstavsordning efter för- och efternamnsinitialerna (tidigare i första hand efter efternamnet).

Närke 1971

Föregående rapport avseende 1970 finns i VF 30 (1971): 251-253.

Gråhakedopping *Podiceps griseigena*. 1 ex. 10.6 Fågelsjön, Kvismaren (CR).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*. Arten har ökat kraftigt och häckar numera årsvisst i Himmer-sjön, Asker; Velandasjön samt Igeln, SV Pål-sboda. I Fågelsjön, Kvismaren, som 1963-70 hyst 1-3 stationära par med 1-2 observerade kullar 1963-67, sågs dock endast ett fåtal svarthakar under vårsträcket (Kv. fstn). Ärligen föreligger spridda rapporter om häckning från ytterligare ett tiotal lokaler.

Smådopping *Podiceps ruficollis*. 1 par med 4 ungar 21.6 och 2.7 Rynningeviken, Oset (RN) och 1 ex. 10-30.6 Kvarntorp (JA, UA).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*. Vid Hjäl-maren 2 ex. 15-16.10 Hampetorp (EN), 27.10 Oset (JG), 1 ex. 31.10 Oset (DL) samt 14.11 Brearen (JG). Vit stork *Ciconia ciconia*. 1 ex. 7.6 Ölsbodaälven, Sö Degerfors (LG).

Arta *Anas querquedula*. Arten efterlystes i upp-ropet till rapporten. Den häckande stammen är sannolikt mycket liten. Säker häckning konstaterad endast av 1 par vid Kvismaren, där dock ytterligare något par troligen häckade (AP). I övrigt endast ett fåtal iakttagelser av 1-4 ex. vid Oset, Kvismaren, Tysslingen, Kvarntorp och Hallsberg under vår och höst.

Bergand *Aythya marila*. 3 ♂ 24.10 Segersjö, Stor-hjäl-maren (TA) och 1 honfärgat ex. 13-14.11 Sjömosjön, n. Närke (CJ).

Alfågel *Clangula hyemalis*. Ett för landskapet ovanligt stort antal, 16 i en flock, passerade 23.10 Oset, där dessutom ytterligare 4 sågs sam-ma dag (TA, MR). 2 ex. 30.10 Äspenäs udde, Storhjälmaren (JP).

Sjörorre *Melanitta nigra*. Under tiden 12.10-21.11 gjordes sju observationer i Hjäl-maren med den största flocken på 40 ex. 24.10 vid Segersjö (LB).

Gravand *Tadorna tadorna*. 1 ex. 21.3 1967 Oset (SH, LJ).

Sädgås *Anser fabalis*. Vid Kvismaren rastade ca 900 i slutet av april, kring månadsskiftet sept.-okt. sågs flera rastande och översträckande flo-ckar på upp till 130 ex. 3.10 (JP).

[Snögås *Anser caerulescens*. 1 ex. 15-24.4 Kvis-maren (LJ), sannolikt en ur fångenskap förrymd fågel.]

Vitkindad gås *Branta leucopsis*. 1 ex. 6-30.4 Kvis-maren (UT).

Mindre sångsvan *Cygnus bewickii*. 1 ex. 28.3-6.4 Sjömosjön (UA), 6.4 Brickebacken, Örebro (HJ), 12.4 Tysslingen (MR), 2 ex. 23.5 Tysslingen (LB), 1 ex. 23.10 Aldammen, Asker (CJ) och 23.10 Kvismaren (JÖ).

Större skrikörn* *Aquila clanga*. I SOF:s förteck-ning, 6:e uppl., är arten ej uppgiven som funnen i Närke; vid Kvismaren sågs dock 1 ex. 28.9, 6 och 12.10 1958 (KB, DL m.fl.).

Ormvråk *Buteo buteo* / bivråk *Pernis apivorus*. Ovanligt stora mängder sydsträckande vråkar (huvudparten bivråkar) noterades vid Kvismaren under hösten med maximisiffran 422 ex. 5.9 (EN).

Ängshök *Circus pygargus*. 1 ♂ 8.5 vid S. Längen (HG, DL, RN).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*. 1 ex. 11.4 Tysslingen (MR), 1.8 Hasselfors (SOP), 2.8 Mullhyttemo (FA), 22.8 Tysslingen (JL) och 24.10 Oset (AA).

Aftonfalk *Falco vespertinus*. 1 ♂ 2.6 Velandasjön (KEL).

Vaktel *Coturnix coturnix*. Vid Kvismaren 1 ex. 6-14.6 Nynäs (AP) samt 24.7 Kvinnersta (KJB).

Fjällpipare *Eudromias morinellus*. 13 ex. 23-24.5 Ängfallet, Kvismaren (JP). En flock av denna storlek har ej setts i landskapet sedan 8.10 1963, då 20 iaktogs vid Lanna i Västernärke.

Tundrapipare* *Pluvialis dominica*. 1 ex. 24-25.9 Nynäs och Ängfallet, Kvismaren (JP, BÖ, JÖ).

Ny för landskapet, Sep. medd. kommer i VF. Dubbelbeckasin *Gallinago media*. 1 ex. 11.5 (LJ) och 18-19.9 (JA, UA) Oset.

Svartsnäppa *Tringa erythropus*. En flock på 82 rastade 19.6 vid Tegelbruksdammarna, Halls-berg (NOA). Flockar av denna storleksordning är sällsynta i Närke.

Gulbena *Tringa flavipes*. 1 ex. 3-4.10 1969 Käll-viken i Fågelsjön, Kvismaren (JP, AP, UT). Ny för landet. Utförlig beskrivning i VF 29 (1970): 286-287.

Tereksnäppa* *Xenus cinereus*. 1 ex. 9-10.5 Tegel-bruksdammarna, Hallsberg (NOA, TF, CP). Ny för landskapet.

Småsnäppa *Calidris minuta*. 2 ex. 20.5 Oset (KB).

Korpen *Corvus corax* ökar i Närke.
Foto: Karl-Erik Fridzén.

- Mosnäppa *Calidris temminckii*. För lokalen ovanligt stora flockar rastade vid Oset i samband med kyligt väder: 25 ex. 23.5 och 45 ex. 25.5 (LJ).
- Spovsnäppa *Calidris ferruginea*. 1 ex. 11.5 Tegelbruksdammarna, Hallsberg (TF).
- Myrsnäppa *Limicola falcinellus*. 1 ex. 22.5 Oset (DL).
- Bredstjärtad labb* *Stercorarius pomarinus*. 1 ad. ljus fas 3.10 Vibysjön tillsammans med 1 ej artbestämd juv. labb (TF).
- Havstrut *Larus marinus*. 1 par häckade i Teen (UA), ny häckningslokal för arten.
- Silltrut *Larus fuscus*. 38 i en flock på sydsträck vid Kvismaren 9.9 (AP). Flocken torde vara den största som höstetid iakttagits i Närke. Under maj-juni föreligger från Kvismaren fyra observationer av 3-5 ex. Arten uppträder liksom havstruten regelbundet i landskapet men sparsammare än denne.
- Dvärgmås *Larus minutus*. Riksinventeringsart. 1 juv. 5.9 Åssön, Hjälmaren (UA, LJ).
- Svarttärna *Chlidonias niger*. 1 ex. 15-16.5 Tysslingen (LB, EN), i Hjälmaren 3 ex. 21.6 Rynningeviken (RN), 1 ex. 6.7 Oset (Kv. fstn) samt 13.7 Skävisund (KL).
- Ringduva *Columba palumbus*. 1 stadshäckande par i Örebro 1970-71 (TH).
- Turturduva *Streptopelia turtur*. 1 ex. 29.6 Ledet, Göksholm (BL).
- Berguv *Bubo bubo*. 1 ex. 22.6 Asker (JP), 1 ex. 13-14.11 nära Örebro kommuns sopstation (DL, RN).
- Fjälluggla *Nyctea scandiaca*. 1 ex. 11-12.10 Him-

- mermossen, Asker (rapp. t. UT) och 13.11 Öjamossen, Hardemo (EE).
- Hökuggla *Surnia ulula*. 1 ex. 1.10 Svartå (RK), 14-15.11 Ölsboda, SÖ Degerfors (LA) samt mitten december Hidingebro (BS).
- Jorduggla *Asio flammeus*. Arten uppträdde ovanligt talrikt. Minst 1 par uppehöll sig vid Kvismaren under våren och sommaren, någon häckning kunde dock ej konstateras (Kv. fstn). 1 ex. 5.4-8.6 Oset (UI), 24.4-30.5 Tysslingen (KJB), 29.4 Dyltabruk (OP), 3.7 Vibysjön (TF) samt juni-6.7 Tegelbruket, Hallsberg (CP). En höstobservation: 1 ex. 17.10 Tälle, V Hallsberg (TF).
- Pärluggla *Aegolius funereus*. Endast ett fåtal hördes under spelperioden varför rapportörerna anmodades meddela event. förekomst. Från västligaste Närke rapporterades häckning av 1 par nära Källsbo by, Nysund (LA). I s. Kilsbergen endast 4 hörda mot vanligtvis 12-15 (RO), i mell. Kilsbergen 1 ex. 16.4 vid Bocksboda (JO). Dessutom 1 ex. 16.1 Rävult, Hallsberg, 24.2 Granvik, Tisaren (LS), 20.2 Hjulåsen, Laxå (GO), 9.3 Fiskartorp, S Tisaren (NOA) samt 23.3 Mellringe, V Örebro (BB). I övrigt endast helt negativa rapporter i stil med dessa: "Inga ropande fåglar under våren trots att flera exkursioner gjordes till Villingsbergs skjutfält enbart i syfte att lyssna efter pärluggla" (EN). "Ingen observation i Östernärke under våren" (JG).
- Nattskärpa *Caprimulgus europaeus*. Efter en följd av år med svag förekomst har arten ökat. Mest markant är uppgången i Västernärke; hörda fåglar rapporterade från fjorton lokaler i s. Kilsbergen (RO), vid Ryttraråsen, NV Svartå, häckade 6-8 par (LA). I skogstrakten mellan Dyltabruk och Glanshammar sågs 2 ♂ och 1 ♀ 15.6 samt 1 ♀ 17-20.6 Skogvik, Glanshammar (HG). 1 ex. 13.6 Restamossen, NÖ Kvismaren (JP), från denna lokal är arten rapporterad årligen under 1960-talets senare hälft. 1 ex. 14.6 Lekatorp, N Örebro (RN), 30.6 Sägarkärret, Laxå (GO) samt 8 och 10.7 Blåberga, Hallsberg (CP). Från hösten föreligger en observation vid Oset: 1 ex. 10.8, vid samma tillfälle hittades dessutom en död fågel (OL).
- Härfågel *Upupa epops*. 1 ex. 6.5 Baggetorp, Mullhyttan (GL) och 7-9.5 Vekhyttan, NÖ Mullhyttan (FK) är sannolikt samma fågel, 1 ex. 29.9 Oset (AF).
- Gråspett *Picus canus*. 1 ♂ 28.10 Lekhyttan, Kilsbergen (TN).
- Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*. 1 ex. 16.5 Fornskinnsmossen, Kvismaren (BM) och 1 ♂ 14.11 Lillåmyningen, Oset (RN).
- Sommargylling *Oriolus oriolus*. Vid Kvismaren 1 outfärgad ♂ 21-22.5 Sörön (LJ) och 19.6 Öby kulle (HJ).
- Korp *Corvus corax*. Ökningen fortsätter. Som svar på utpropp ingick rapporter om ett 80-tal iakttagelser. 3 häckningar konstaterade i v. Närke (LA), 1 i Laxå i fiskgjusbo (GS) samt 1 på Käglan, n. Närke (medd. t. BL).
- Råka *Corvus frugilegus*. 42 sträckte 10.10 över Kvismaren (EN), flocken är den största som höstetid setts i Närke.

Smalr
ma
råd
mer
häll
dön
Ringt
rikt
som
vid
Svart
19.6
Vitstjä
8.5-
Hidi
Flodså
1 ex
och
Trastså
vents
(BT)
Kvis
Kärrså
ren i
(HJ),
DL),
Lerb
Hökså
Valle
Mindre
ninge
juli i
n. HJ
höll
Varfåge
Närk
sågs

Västma
Föregå
237-240

Gråhake
Glåpe
Svarthå
ning
Häckl
Svarthå
terdrä
Häger A
ortspr
15.5. 1
Vassel
Snatterar
1 ♀ 13-
Bergand
(CEE).
SK), 1
(BO m
Vitögd d
ån vid
Vstm.

13.11 Öja-

artå (RK),
samt mit-dde ovan-
vid Kvis-
gon häck-
fsten). 1 ex.
(KJB), 29.4
samt juni-
stobserva-
TF).fåtal hör-
örerna an-
Från väst-g av 1 par
Kilsbergen

15 (RO), i

boda (JO),

sberg, 24.2

Laxå (GO),

23.3 Mell-

helt nega-
ga ropande

ekursjoner

bart i syfte

ngen obser-

ö).

er en följd

ökat. Mest

rke; hörda

okaler i s.

IV Svartå,

ten mellan

♂ och 1 ♀

anshammar

Kvismaren

orterad år-

1 ex. 14.6

Sågarkärret,

n, Hallsberg

ervation vid

lle hittades

torp, Mull-

NÖ Mull-

fågel, 1 ex.

yttan, Kils-

Smalnäbbad nötkråka *Nucifraga caryocatactes macrorhynchos*. 1 under december i Norrbyområdet inne i Örebro (TA) samt 17.10 Aslaholmen, Kvismaren (JP, AP). Båda sågs på nära håll, av näbbform och oskyggt beteende att döma sannolikt denna ras.

Ringtrast *Tudus torquatus*. Uppträdde ovanligt talrikt under vårsträcket: 34 rapporter 10-29.4, som mest sågs samtidigt en flock på 8 ♂ 16.4 vid Urberget, mell. Kilsbergen (LB).

Svart röstjärt *Phoenicurus ochruros*. 1 juv. ♂ 18-19.6 Malgräva, Asker (JP, AW).

Vitstjärnig blåhake *Luscinia svecica cyaneocula*. 1 ♂ 8.5-29.6 Oset (UA, LJ), 1 ad. ♂ ringmärktes 4.7 Hidingsta, Kvismaren (BT).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*. Vid Kvismaren 1 ex. 31.5-2.6 Sörön, 12.6-23.7 Banvallen (HJ) och 1.7 Kvinnersta (JÖ).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*. Riksinventeringsart. 1 ex. 29.5 Rynningeviken, Oset (BT), 30.5-4.7 Vibysjön (SB) och 15.7 Vallen, Kvismaren (BT).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*. Vid Kvismaren 1 ex. 14-19.6 Öby kulle och 18.6 Banvallen (HJ), 1 ex. 1-21.6 och 1 ex. 15-22.6 Oset (HC, DL), 2 ex. 27.6 Tysslingen (EN) och 1 ex. juni Lerbrotorp, Atorp (LA).

Höksångare *Sylvia nisoria*. 1 juv. ringmärktes 19.8 Vallen, Kvismaren (AP).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*. Första häckningen i landskapet konstaterades i mitten av juli i S. Hammarens naturreservat, Järnäs, vid n. Hjälmärstranden. Hanen utfärgad. Boet innehöll 4-5 halvstora ungar (HEK, LL, LES).

Varfågel *Lanius excubitor*. Första häckningen i Närke konstaterades 6.7 då 4 nyss flygga ungar sågs vid Stubbetorp, SÖ Degerfors (LA, BSn).

Västmanland 1970

Föregående rapport var införd i VF 29 (1970): 237-240.

Gråhakedopping *Podiceps griseigena*. 1 ex. 27.9 Gläpen, V Surahammar (AS).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*. Tydlig minskning i Gussjön (HA, SB), 10 par 18.5 (BK). Häcklokalernas antal ökar däremot.

Svarthalsad dopping* *Podiceps nigricollis*. 1 i vinterdräkt 4.10 i Gussjön (CE, KE).

Häger *Ardea cinerea*. Riksinventeringsart. Enligt ortspresen häckning N Storå. Iakttagen där 15.5. Dessutom 2.8 vid Råsvalen och 27.8 vid Vasselhyttan (OA). Ses allt oftare i landskapet. Snatterand *Anas strepera*. 1 par 22.5 i Norså (AE). 1 ♀ 13-19.9 i Gussjön (SB, KE, CE).

Bergand *Aythya marila*. 4 ex. 23.4.65 i Gussjön (CEE). 1 ♂ 9-15.4 Västerås djuphamn (PM, CK, SK), 1 ♂ 1.5 i Norså (AE), 1-♂ 29.8 Gussjön (BO m.fl.).

Vitögdd dykand* *Aythya nyroca*. 1 ♂ 7.4 i Kolbäckån vid Västansfors kja (IG m.fl.). Foto. Ny för Vstm.

Svartpannad törnskata* *Lanius minor*. 1 ex. 28.7 S Tysslingen (RL, JÖ).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*. En flock på ca 40 vid Hällabrottet, Ö Kumla, under september (EC) torde vara en av de största som iakttagits i landskapet. Arten är dessutom rapporterad från sju lokaler under häckningstid.

Snösiska *Carduelis hornemanni*. Ex. visande snösiskans karaktärer rapporterade enligt följande: 8 ex. 1.3 Laxå (GS), 1 ex. 7.3 Annaboda, Kilsbergen (JL), 22.3 Öby, Kvismaren (AP) samt 8.4 Hallsberg (NOA).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*. Ca 60 ex. 24.4-2.5 vid Nynäs, Kvismaren (Kv. fsten). Tidigare är endast en flock av denna storleksordning känd: ca 100 ex. 3.5 1960 ävenledes vid Kvismaren.

AA=Axel Adolfsson, AF=Anders Finnstedt, AW=Axel Wijk, BB=Bo Bäckström, BL=Björn Lorin, BM=Bo Mörnerud, BS=Bertil Svensson, BSn=Björn Sandgren, BT=Bo Thyselius, BÖ=Bengt Österberg, CJ=Conny Johansson, CP=Christer Persson, CR=Caj Runesson, DL=David Lundegård, EC=Erik Carlén, EE=Evert Engkvist, EN=Erik Nordberg, FA=Folke André, FK=Folke Karlsson, GL=Gunnar Ljung, GO=Gunnar Odencrants, GS=Gustav Ström, HC=Håkan Carlestam, HEK=Hans-Erik Karlsson, HG=Harry Gustavsson, HJ=Håkan Johannesson, JA=Jan Andersson, JG=Jan Gunnarsson, JL=Josef Lövgren, JO=Jan Olsson, JP=Jan Pettersson, JÖ=Jan Österberg, KB=Knut Borg, KEL=Karl-Erik Larsson, KJB=Karl-Johan Bondeson, KL=Kent Larsson, Kv. fsten=Kvismare fågelstation, LA=Lennart Ahlén, LB=Lars Brolund, LES=Lars-Erik Spritt, LG=Lars Grufberger, LJ=Lars Johansson, LL=Lars Löfgren, LS=Lennart Samzelius, MR=Mats Rosenbergs, NOA=Nils Olof Andersson, OL=Olle Liljedahl, OP=Ove Pettersson, RK=Ragnar Karlsson, RL=Ronnie Lindquist, RN=Ragnar Nilsson, RO=Rune Olsson, SB=Sune Björkwi, SH=Stefan Hult, SOP=Sten Ove Pettersson, TA=Torbjörn Andersson, TF=Tommy Forslund, TH=Tore Hanson, TN=Tage Nilsson, UA=Ulf Andersson, UI=Ulf Israelsson, UT=Urban Toresson, AP=Ake Pettersson.

Rapportkommittén för Närke
Ragnar Nilsson

Alfågel *Clangula hyemalis*. 1 ex. 21.3 vid hamnen Västerås (CK, SK). 1 ♀ 4.5 i Norså (AE). Tydligt sträck längs Kolbäckån. Under våren i ej uppgivet antal i Surahammars-trakten (HW). 2 ex. 28.4 Gnien, Ramnäs (BE, LE). 1 ex. 22.2, 8 ex. 28.4, 12 ♂ 6.5 vid Fagersta (SFU).

Svärta* *Melanitta fusca* 1 ♀ 7.2 vid Amänningen, Virsbo (LP).

Sjöörr *Melanitta nigra*. Regelbunden på vårsträcket. Första höstiakttagelserna för landskapet: 1 ex. 28.10 Gryten, 1 ex. 28.10 och 2 ex. 2.11 S. Lisjön, samtliga Surahammars-trakten (HW).

Sädgås *Anser fabalis*. 325 ex. 2.5 vid Askövik (ML). F.ö. regelbunden på genomsträck.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*. 1 ex. 25.4 på över-svämrad ängsmark SV Ervalla k:a tillsammans med 2 kanadagäss (RN m.fl.). Foto.

Knölsvan *Cygnus olor*. Minskar alltmer. Häckar ej längre i Virsbo eller i "Iergroparna" i Sala. Kungsörn *Aquila chrysaetos*. Övervintrar årligen vid Mälaren. Allt fler höst och vinteriakttagelser, t.ex. vid Ramnäs, Virsbo och Fagersta.

Brun glada *Milvus migrans*. 1 ex. 22.5.67 Askövik (MM). 1 ex. 14.6 Kilbäcken, Ramnäs (SL).